

УДК 159.9:316.4

ПІДГРУНТЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМ В КУЛЬТУРІ

канд. культурології Н.В. Доброєр¹

¹Одеський національний політехнічний університет, Україна

Розглядаються питання філософської підстави комунікаційних систем в культурі. Представлено поняття «діалог» як основу даних систем. Мова йде про формування комунікативного простору, нової парадигми. Основною функцією нової парадигми є досягнення соціальної спільності при збереженні індивідуальності кожного її елемента. Медіумом у процесі розуміння виступають не мова і не свідомість самі по собі, а їх взаємодія у процесах комунікації та самі комунікаційні системи культури.

***Ключові слова:** комунікаційні системи в культурі, міжкультурна комунікація, діалог, парадигма.*

Формування комунікаційних систем у світовому співтоваристві в даний час є тим способом вирішення глобальних проблем, який не тільки показує шлях відмови від конфронтації, а й підтверджує доцільність вирішення питань мирного співіснування різних культур і цивілізацій, представляючи собою таку систему цінностей, яка, як зазначив В.С. Стьопін, «... змінить нині діючу стратегію розвитку» [1].

Поняття комунікаційних систем в культурі сьогодні має широкий зміст, що включає в себе не тільки діалог культурних цінностей, що виробляються різними культурами, а й діалог якій формує взаємодії та взаєморозуміння народів в глобалізаційному просторі, де перетинаються кордони політичних, економічних і культурних інтересів, що призводить до взаємопроникнення життєвих стандартів і ціннісних орієнтацій самих різних народів. Невипадково американський антрополог Т. Ерікзен термін «глобалізація» трактує як «транснаціональний потік» [2], а Р. Робертсон, вводячи поняття «глобальна культура», обґрунтовує, це тим, що саме культура здатна грати роль глобального контексту, в якому і можна осмислити ціннісний аналіз змін, що відбуваються в сучасному світі. Комунікаційні системи в культурі в умовах глобалізації, висловлюють інтереси національних культур, вирішуючи проблему неконфліктного, толерантного співіснування, з області теоретичного осмислення переходить в практичну. Новий механізм взаємодії різних світів покликаний дати можливість діалогу стати «повсякденної та всепроникною реальністю» [2].

У ХХ столітті міжкультурної компетентності у філософському висвітленні переноситься в сферу міжособистісного дії (Ебнер Ф.). Ставлення Бог - людина представляються як основа людських відносин (Бердяєв Н.). Людина проектує себе у поза і з'єднується з іншими, де Ти стає не Я. Мислячим суб'єктом стає звичайний, смертний людина, яка бере участь у

комунікації (Розенцвейг Ф.). Безліч таких суб'єктів відчувають необхідність звертатися один до одного. Для повноцінного діалогу необхідно вилучити незручні і заважають розвитку відносин поняття та категорії (М. Бубер).

Діалог - це взаєморозуміння тих, що беруть участь в цьому процесі, в той же час збереження своєї думки, злиття з ним і збереження дистанції (Бахтін М.). Наслідування іншій культурі або повне її неприйняття повинно поступитися місцем діалогу.

Це призводить до того, що діалог є підставою комунікаційних систем в культурі, необхідними умовами яких є: міжособистісне спілкування; вміння вийти за межі свого Я; відсутність заважають діалогу понять і категорій; збереження унікальності та самотності кожного з комунікантів.

Комунікативна теорія в міжнародних відносинах призвела до того, що вони стали розумітися як міжособистісні (Дж. Розенау). Найбільш продуктивно ці відносини реалізуються в сфері культури, яка постійно перебуває в динаміці. Сфера культури - успішно і динамічно розвивається область в міжнародних відносинах. Взаємодія народів різних країн тривало протягом століть, культури викристалізовувались під впливом історії в тісній взаємодії один з одним. В останні десятиліття країни зазнали ряд економічних і політичних потрясінь, але культурну взаємодію в самих різних формах ніколи не зупинялося. Культурна співпраця не менш важлива, ніж політичний і економічний. У цьому світлі міжкультурний діалог стає основою міжнаціональних відносин.

Для побудови повноцінних міжнаціональних відносин, комунікант повинен подолати ізоляцію свого Я і виробити комунікативні навички, які приведуть до справжнього спілкування. Таке спілкування можливе при розумінні рівності сторін. Кожен з учасників діалогу повинен відмовитися від позиції домінування над партнером. У діалозі не може бути ні перемоги, ні поразки. Учасники діалогу повинні на перше місце ставити увагу один до одного, яке знаходиться над необхідністю прийняття рішення. Комуніканти повинні навчитися зацікавлено слухати один одного, відкрито висловлювати свої думки, ставити запитання.

Такі умови проведення міжнаціонального діалогу говорять про те, що комунікаційні системи в культурі сприяють нашому "підключенню" до загального, колективного розуму, який породжується нашої синергією, тобто спільної енергією. Мова йде про формування комунікативного простору, нової парадигми. Основною функцією нової парадигми є досягнення соціальної спільності при збереженні індивідуальності кожного її елемента. Істина стає продуктом правильної зустрічі. Медіумом у процесі розуміння виступають не мова і не свідомість самі по собі, а їх взаємодія у процесах комунікації та самі комунікаційні системи культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Диалог культур в глобализирующемся мире: Мировоззренческие аспекты / Под ред. академиков РАН В. С. Степина, А. А. Гусейнова. М.,-2005.- 178с.
2. Eriksen, T. H. Ethnicity and Nationalism. Anthropological Perspective. Pluto Press: London, 1993.- p.41

N. V. Dobroier¹

¹Odessa National Polytechnic University, Ukraine

BACKGROUND OF CULTURE COMMUNICATION SYSTEMS

Questions of the philosophical basis of communication systems in culture are considered. The concept of "dialogue" as the basis of these systems is presented. It is about forming a communicative space, a new paradigm. The main function of the new paradigm is to achieve social community while maintaining the individuality of each element. The medium in the process of understanding is not language or consciousness per se, but their interaction in the processes of communication and the very communication systems of culture.

Keywords: communication systems in culture, intercultural communication, dialogue, paradigm.